

Олена О. Борзенко¹, Анна Б. Глазова²

МАКРОФІНАНСОВІ ТА ЦИФРОВІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ ПОВОЄННОЇ УКРАЇНИ: МЕХАНІЗМИ ЕКОНОМІЧНОГО РЕАГУВАННЯ

У статті досліджено макрофінансові та цифрові виклики соціальної стійкості повосенної України в умовах масштабних соціально-економічних трансформацій, спричинених повномасштабною війною та процесами повосенного відновлення. Обґрунтовано, що забезпечення соціальної стійкості держави набуває стратегічного значення в контексті необхідності одночасного подолання макрофінансових дисбалансів, відновлення людського капіталу, модернізації системи соціального захисту та прискорення цифрової трансформації державного управління і суспільних процесів.

Визначено ключові макрофінансові ризики, серед яких бюджетний дефіцит, залежність від зовнішнього фінансування, інфляційні ризики, структурні диспропорції ринку праці, демографічні втрати та міграція населення. Доведено, що зазначені фактори безпосередньо впливають на фінансову стабільність держави, рівень зайнятості, соціальну політику та темпи економічного відновлення в умовах повосенної реконструкції.

Окрему увагу приділено цифровій трансформації як важливому інструменту забезпечення соціальної стійкості. Встановлено, що цифровізація сприяє розвитку електронного врядування, підвищенню доступності публічних і соціальних послуг, посиленню адаптивності суспільства до кризових умов та розвитку цифрової інклюзії. Водночас визначено ризики, пов'язані з цифровою нерівністю, нерівномірним розвитком цифрової інфраструктури, недостатнім рівнем цифрових компетентностей населення та кіберзагрозами.

Запропоновано інтегровану модель економічного реагування, що охоплює макрофінансову стабілізацію, соціально-інклюзивний розвиток і цифрову адаптацію. Реалізація запропонованого підходу сприятиме зміцненню фінансової стійкості, розвитку цифрового середовища та формуванню передумов для інклюзивного повосенного відновлення України. Практичне значення дослідження полягає у формуванні підходів до розроблення державної політики, спрямованої на підвищення адаптивності соціально-економічної системи в умовах повосенної відбудови та євроінтеграційних перетворень.

Ключові слова: соціальна стійкість, макрофінансові виклики, цифрова трансформація, повосенне відновлення, фінансова стабільність, цифрова інклюзія.

Рис. 2. Табл. 1. Літ. 22.

DOI: 10.32752/1993-6788-2026-1-299-361-372

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1017-5942>

² ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0102-1420>

Olena Borzenko, Anna Hlazova

MACRO-FINANCIAL AND DIGITAL CHALLENGES TO THE SOCIAL RESILIENCE OF POST-WAR UKRAINE: ECONOMIC RESPONSE MECHANISMS

The article investigates the macro-financial and digital challenges influencing the social resilience of post-war Ukraine in the context of large-scale socio-economic transformations caused by the full-scale war and post-war recovery processes. It is substantiated that ensuring social resilience

¹ State Institution "Institute of Economics and Forecasting of the National Academy of Sciences of Ukraine". Ukraine.

² State Institution "Institute of Economics and Forecasting of the National Academy of Sciences of Ukraine". Ukraine.

has become a strategic priority for the state under conditions requiring the simultaneous overcoming of macro-financial imbalances, restoration of human capital, modernization of the social protection system, and acceleration of the digital transformation of public administration and social processes.

The study identifies the key macro-financial risks affecting the social resilience of post-war Ukraine, including budget deficits, dependence on external financial assistance, inflationary pressures, structural imbalances in the labor market, demographic losses, and migration processes. It is proved that these factors significantly influence the financial sustainability of the state, employment dynamics, the implementation of social policy, and the pace of economic recovery during the post-war reconstruction period.

Particular attention is devoted to digital transformation as an essential mechanism for strengthening social resilience and enhancing the adaptive capacity of the socio-economic system. The findings demonstrate that digitalization contributes to the development of e-governance, improves access to public and social services, increases societal adaptability to crisis conditions, and promotes digital inclusion. Simultaneously, the study identifies several digital risks associated with digital inequality, uneven development of digital infrastructure, insufficient digital competencies among the population, limited access to digital services, and cybersecurity threats.

The article proposes an integrated model of economic response encompassing three interconnected components: macro-financial stabilization, socially inclusive development, and digital adaptation. The implementation of the proposed approach is expected to strengthen financial sustainability, support the development of the digital environment, and create the necessary conditions for inclusive post-war recovery in Ukraine. The practical significance of the research lies in developing conceptual approaches to public policy aimed at increasing the adaptability of the socio-economic system within the framework of post-war reconstruction and European integration processes.

Keywords: social resilience, macro-financial challenges, digital transformation, post-war recovery, financial stability, digital inclusion.

Peer-reviewed, approved and placed: 19.05.2026

Постановка проблеми. Повномасштабна війна спричинила суттєві структурні трансформації соціально-економічної системи України, що супроводжуються значними макрофінансовими дисбалансами, демографічними втратами, руйнуванням інфраструктури, зростанням навантаження на систему соціального захисту та необхідністю прискореної цифрової трансформації державного управління й суспільних процесів.

Водночас процес повоєнного відновлення відбувається в умовах збереження значних макрофінансових ризиків, пов'язаних із бюджетним дефіцитом, високою залежністю від міжнародної фінансової підтримки, інфляційними коливаннями, потребою підтримки валютної стабільності та забезпечення стійкості державних фінансів.

Цифровізація виступає важливим чинником забезпечення соціальної стійкості, оскільки сприяє розвитку електронного врядування, підвищенню доступності послуг та адаптивності суспільства до кризових умов.

Наукова актуальність дослідження зумовлена необхідністю поглиблення теоретико-методичних підходів до визначення взаємозв'язку макрофінансових чинників, цифровізації та соціальної стійкості в умовах повоєнної відбудови. Практичне значення полягає у формуванні підходів до розробки механізмів державної політики, спрямованих на підвищення адаптивності соціально-економічної системи України в умовах повоєнного відновлення та євроінтеграційних трансформацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика соціальної стійкості в умовах кризових трансформацій, макрофінансової нестабільності та цифрової трансформації набуває дедалі більшої актуальності у світовому науковому дискурсі, особливо в контексті післякризового та повоєнного відновлення економік. Концепція соціальної стійкості розглядається як здатність соціально-економічних систем адаптуватися до зовнішніх шоків, зберігати функціональність та забезпечувати умови для сталого розвитку.

Теоретичні засади дослідження соціальної стійкості сформовані у працях зарубіжних учених, які розглядали стійкість як багаторівневу характеристику соціально-економічних систем. Зокрема, Carl Folke обґрунтував адаптивний характер стійкості та роль соціально-екологічних систем у забезпеченні розвитку в умовах змін [1]. Значний внесок у розвиток концепції зробили Brian Walker та David Salt, які розглядали стійкість через призму адаптивності та трансформаційної спроможності систем [2]. Підходи до соціальної стійкості в умовах криз і ризиків розвинуто у працях Neil Adger, який пов'язував соціальну стійкість із інституційною адаптивністю, людським капіталом і соціальною взаємодією [3].

Питання стійкості економічних систем в умовах кризових трансформацій та макрофінансових ризиків досліджували Joseph Stiglitz, Carmen Reinhart та Kenneth Rogoff, які обґрунтували вплив фінансових криз, державного боргу та макроекономічної нестабільності на економічне відновлення та соціальний розвиток [4-5]. Важливе місце займають також дослідження міжнародних організацій – Світового банку, Міжнародного валютного фонду та OECD, у яких бюджетна стійкість, фінансова стабільність та інституційна спроможність розглядаються як базові передумови післякризового відновлення [6-8].

Окремий напрям досліджень пов'язаний із цифровою трансформацією та її впливом на розвиток соціально-економічних систем. Теоретичні підходи до цифрової трансформації та цифрової економіки сформовані у працях Erik Brynjolfsson та Andrew McAfee, які обґрунтували вплив цифрових технологій на продуктивність праці, структурні зміни ринку праці, економічне зростання та формування нової моделі цифрової економіки [9]. Важливий внесок у дослідження впливу цифровізації на суспільний розвиток здійснили Manuel Castells, який розвинув концепцію мережевого суспільства та інформаційної економіки, а також Jan van Dijk, який досліджував проблеми цифрової нерівності, цифрового включення населення та соціальних наслідків розвитку інформаційного суспільства [10; 11]. Окремі аспекти цифрової інклюзії, електронного врядування та цифрової трансформації публічного сектору висвітлені у працях Don Tapscott та Klaus Schwab, які пов'язують цифрові зміни з формуванням нової парадигми економічного розвитку та трансформацією державного управління [12; 13].

В українській науковій літературі проблеми соціально-економічної стійкості, людського розвитку та макрофінансової стабільності досліджують Валерій Геєць, Елла Лібанова, Анатолій Гальчинський, Олександр Амоша та інші науковці. У їхніх працях розкрито вплив структурних дисбалансів, демографічних змін, людського капіталу, фінансової нестабільності та інституційних трансформацій на перспективи розвитку України [14-17].

Особливого значення для дослідження повоєнної соціальної стійкості набувають аналітичні матеріали Світового банку, Європейської комісії, ООН та Уряду України, підготовлені в межах проекту Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA), які визначають масштаби втрат, потреби відновлення та пріоритети соціально-економічної реконструкції держави [18].

Попри значний науковий доробок, недостатньо дослідженими залишаються питання інтегрованого впливу макрофінансових та цифрових чинників на соціальну стійкість повоєнної України, а також механізми економічного реагування, здатні забезпечити поєднання фінансової стабільності, цифрової трансформації та соціальної інклюзії в умовах повоєнного відновлення.

Метою статті є розроблення та обґрунтування механізмів економічного реагування на макрофінансові та цифрові виклики соціальної стійкості повоєнної України на основі аналізу взаємодії фінансової стабільності, цифрової трансформації та процесів повоєнного відновлення.

У роботі використано методи системного аналізу, логічного узагальнення, порівняльного аналізу, структурно-функціональний підхід, метод графічної інтерпретації та метод наукової абстракції для дослідження взаємозв'язку макрофінансових і цифрових чинників соціальної стійкості.

Основні результати дослідження. Одним із головних викликів для соціальної стійкості залишається забезпечення макрофінансової рівноваги в умовах масштабних потреб повоєнного відновлення. За результатами п'ятої Швидкої оцінки завданої шкоди та потреб на відновлення України (RDNA5), підготовленої Світовим банком, Урядом України, Європейською комісією та Організацією Об'єднаних Націй, станом на 31 грудня 2025 року сукупні потреби відновлення та реконструкції України оцінюються у 587,7 млрд доларів США протягом наступних десяти років [18]. Це майже утричі перевищує прогнозований номінальний валовий внутрішній продукт (ВВП) країни у 2025 році. Така величезна сума вимагає не лише значних ресурсів, але й ефективних механізмів їх мобілізації.

Крім того, стан державних фінансів має значний вплив на соціальну стійкість. В умовах війни та повоєнної реконструкції Україна зберігає високу залежність від міжнародної фінансової підтримки. Це підкреслює необхідність підвищення стійкості бюджетної системи та пошуку механізмів диверсифікації фінансування відбудови. Згідно з даними Міністерства фінансів України, значна частка фінансування державного бюджету забезпечується за рахунок зовнішньої допомоги та міжнародних програм підтримки. Це свідчить про вразливість фінансової системи та потребу в розробці стратегій, які б зменшили цю залежність.

Водночас Національний банк України наголошує на важливості підтримання фінансової стабільності, контролю інфляції та забезпечення стійкості банківської системи. Ці фактори залишаються базовими передумовами соціальної стабілізації, оскільки вони безпосередньо впливають на доходи населення, ринок праці та інвестиційну активність. В умовах підвищеної інфляції та нестабільності фінансових ринків населення може зазнавати значних втрат, що негативно позначається на загальному рівні соціальної стійкості.

Таблиця 1. Динаміка макрофінансових та цифрових показників соціальної стійкості України, сформовано авторами на основі даних Державної служби статистики України [19], Міністерства фінансів України [20], Національного банку України [21], OECD Digital Economy Outlook 2024 [8], Міністерства цифрової трансформації України [22]

Показник	2021	2023	2025
Дефіцит державного бюджету, % ВВП	3,4	20,4	18,3
Інфляція (ІСЦ, грудень до грудня попереднього року), %	10,0	5,1	8,0
Державний борг, % ВВП	48,9	84,4	98,4
Рівень безробіття, %	10,3	19,1	14,3
Міграційні втрати (біженці та вимушені мігранти), млн осіб	–	6,3	5,9
Кількість користувачів застосунку «Дія», млн осіб	12,0	19,5	понад 22,0
Частка державних послуг, доступних онлайн, %	35	70	80+
Частка домогосподарств із доступом до Інтернету, %	78	83	87

Дані табл. 1 демонструють посилення макрофінансових дисбалансів у період повоєнного відновлення України. Порівняно з 2021 р. спостерігається істотне зростання бюджетного дефіциту та державного боргу, що свідчить про збереження високої залежності фінансування від зовнішньої підтримки. Одночасно ринок праці зазнав структурних змін, що проявляється у збереженні підвищеного рівня безробіття та масштабних міграційних втратах населення. Водночас цифрова трансформація характеризується позитивною динамікою: збільшенням кількості користувачів цифрових сервісів, розширенням доступності електронних послуг та розвитком цифрової інфраструктури. Це підтверджує необхідність інтеграції макрофінансових та цифрових інструментів у механізми забезпечення соціальної стійкості.

Отже, до ключових макрофінансових ризиків, що впливають на соціальну стійкість, доцільно віднести:

- Дефіцитність державних фінансів – обмеженість ресурсів для виконання бюджетних зобов'язань, що може призвести до зниження соціальних видатків.
- Залежність від зовнішніх джерел фінансування – недостатня внутрішня ресурсна база для відновлення, що вимагає активного залучення міжнародних кредитів та грантів.
- Інфляційні ризики – зростання цін, яке може призвести до зниження купівельної спроможності населення та загострення соціальних проблем.
- Структурні диспропорції ринку праці – нестача кваліфікованих кадрів у певних секторах економіки, що ускладнює відновлення та розвиток.
- Демографічні втрати та міграційні процеси – зменшення робочої сили через еміграцію, що може призвести до ще більшої депопуляції та соціальної напруженості.

Ці фактори потребують комплексного підходу до їх вирішення з метою забезпечення стійкості соціально-економічної системи України в умовах постконфліктного відновлення. Важливо знайти баланс між потребами відновлення та наявними ресурсами, розробивши ефективні стратегії, які б дозволили подолати виклики та забезпечити стабільний розвиток країни в майбутньому.

Цифрова трансформація у повоєнний період перестає бути просто технологічним оновленням і перетворюється на стратегічний інструмент підвищення адаптивності та життєздатності всієї соціально-економічної системи. Досвід України наочно доводить, що динамічна модель цифровізації державного управління здатна забезпечити безперервність надання публічних послуг навіть в екстремальних умовах війни, коли традиційна паперова бюрократія виявляється безсилою. Згідно з оцінками Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD), переведення державних сервісів в електронний формат не лише оптимізує публічне управління та знижує адміністративні витрати, а й суттєво розширює доступ громадян до критично важливих соціальних благ. В українському контексті це завдання успішно виконує єдина цифрова екосистема, зокрема платформа та застосунок Дія, що об'єднує адміністративні, соціальні та фінансові послуги для десятків мільйонів користувачів. Відтак, Міністерство цифрової трансформації України цілком обґрунтовано визначає подальший цифровий розвиток одним із головних пріоритетів загальнонаціонального відновлення та посилення суспільної стійкості.

Водночас стрімке впровадження інновацій породжує низку специфічних викликів, які за відсутності належної уваги можуть поглибити існуючі суспільні розколи та нівелювати позитивні ефекти реформ. Однією з найгостріших проблем є цифрова нерівність між різними регіонами країни, спричинена нерівномірним покриттям швидкісним інтернетом та руйнуванням критичної інфраструктури. Це безпосередньо веде до обмеженого доступу вразливих або територіально ізольованих верств населення до цифрової мережі. Крім того, серйозною перешкодою залишається недостатній рівень цифрових компетентностей серед певних груп громадян, зокрема людей літнього віку або мешканців сільської місцевості, що створює реальні ризики їхнього цифрового виключення із суспільного та економічного життя. Ситуацію ускладнюють і постійні кіберзагрози, які в умовах гібридного протистояння здатні підірвати довіру населення до державних інститутів та безпеки персональних даних.

З огляду на ці загрози, успішна цифрова трансформація не може обмежуватися лише розробкою нових онлайн-платформ; вона обов'язково має супроводжуватися комплексним розвитком цифрової інклюзії. Це передбачає створення універсального дизайну веб-ресурсів, адаптованого для осіб з інвалідністю, та забезпечення фізичного доступу до технологій у найвіддаленіших громадах. Паралельно із цим держава має масштабувати довгострокові програми підвищення цифрової грамотності, які допоможуть громадянам не лише опанувати базові навички користування смартфонами чи комп'ютерами, а й навчати їх основам кібергігієни та критичного оцінювання інформації. Лише за умови гармонійного поєднання технологічного прогресу із широкою освітньою підтримкою населення цифровізація зможе виконати свою головну місію – стати надійним фундаментом для тривалої соціальної стійкості та інклюзивного розвитку повоєнної України.

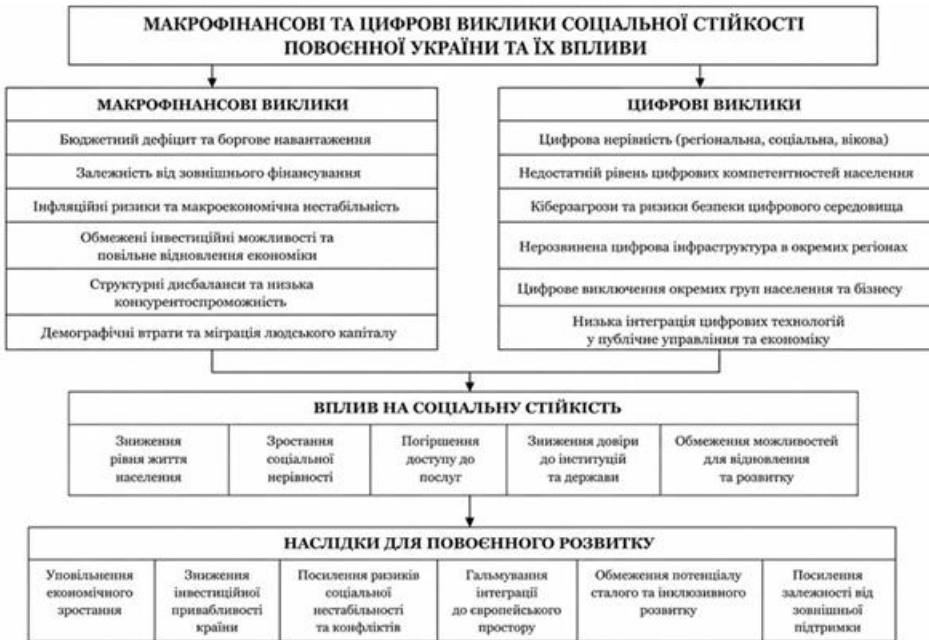

Рис. 1. Макрофінансові та цифрові виклики соціальної стійкості повоєнної України, розроблено авторами

Запропонована схема відображає взаємозв'язок макрофінансових та цифрових викликів соціальної стійкості повоєнної України й демонструє їх комплексний вплив на соціально-економічний розвиток держави. Макрофінансові виклики, зокрема бюджетний дефіцит, залежність від зовнішнього фінансування, інфляційні ризики, структурні дисбаланси та демографічні втрати, формують обмеження для забезпечення фінансової стабільності, інвестиційної активності та реалізації соціальної політики. Водночас цифрові виклики, пов'язані з нерівномірністю цифрового розвитку, недостатнім рівнем цифрових компетентностей, кіберризиками та обмеженим доступом до цифрової інфраструктури, визначають здатність суспільства адаптуватися до умов повоєнної трансформації та забезпечувати інклюзивний розвиток.

Сукупний вплив зазначених викликів проявляється у зниженні рівня життя населення, посиленні соціальної нерівності, погіршенні доступу до послуг та обмеженні потенціалу відновлення економіки. У довгостроковій перспективі це може призводити до уповільнення економічного зростання, зниження інвестиційної привабливості, посилення ризиків соціальної нестабільності та ускладнення інтеграційних процесів. Отже, забезпечення соціальної стійкості повоєнної України потребує формування комплексних механізмів економічного реагування, що поєднуюватимуть інструменти макрофінансової стабілізації, цифрової адаптації та соціально-інклюзивного розвитку.

Обґрунтування механізмів економічного реагування

Результати дослідження дають підстави запропонувати інтегровану модель економічного реагування на макрофінансові та цифрові виклики соціальної стійкості повоєнної України, яка охоплює три взаємопов'язані блоки (рис. 2).

Рис. 2. Модель економічного реагування на макрофінансові та цифрові виклики, розроблено авторами

Запропоновано інтегровану модель економічного реагування, яка об'єднує три взаємопов'язані складові – макрофінансову стабілізацію, соціально-інклюзивний розвиток та цифрову адаптацію – як основу забезпечення соціальної стійкості в умовах повоєнного відновлення. На відміну від існуючих підходів міжнародних організацій (OECD, World Bank, Ukraine Facility), де макрофінансова стабілізація, цифрова трансформація та соціальна політика переважно розглядаються як окремі напрями відновлення, у дослідженні вперше систематизовано їх взаємозв'язок та обґрунтовано необхідність їх комплексного поєднання в межах єдиної моделі економічного реагування. Відмінністю запропонованого підходу є орієнтація не лише на післявоєнну реконструкцію та фінансову стабілізацію, а й на формування адаптивної соціально-економічної системи, здатної забезпечувати довгострокову соціальну стійкість і цифрову інклюзію. (рис. 2).

Перший блок моделі фокусується на макрофінансовій стабілізації, яка виступає фундаментальною передумовою для будь-яких подальших реформ та системного відновлення держави. У межах цього напрямку критично важливим є насамперед забезпечення довгострокової бюджетної стійкості, що дозволить

державі безперебійно виконувати свої базові зобов'язання перед громадянами. Паралельно з цим виникає об'єктивна потреба у диверсифікації джерел фінансування процесів відбудови, аби мінімізувати залежність від обмежених внутрішніх ресурсів та грантової допомоги. Важливими інструментами для досягнення цієї мети є активний розвиток державно-приватного партнерства, яке дозволяє об'єднувати капітал та управлінський досвід бізнесу й інституцій влади, а також цілеспрямоване залучення іноземного інвестиційного капіталу в реальний сектор економіки через створення сприятливого та прогнозованого регуляторного клімату.

Другий блок присвячений соціально-інклюзивному розвитку, оскільки саме збереження та відтворення людського капіталу є головним маркером суспільної життєздатності. Першочергова увага тут приділяється всебічній підтримці зайнятості населення та розвитку професійних навичок, що мають відповідати новим запитам ринку праці. Це вимагає глибокої адаптації чинної соціальної політики до актуальних реалій, зокрема через розробку дієвих механізмів реінтеграції внутрішньо переміщених осіб у нові територіальні громади, забезпечення їх житлом, роботою та психологічним супроводом. Зрештою, цей блок передбачає докорінну модернізацію та розвиток загальнонаціональної системи соціального захисту, яка має стати більш гнучкою, адресною та спроможною ефективно реагувати на запити найбільш вразливих категорій громадян.

Третій блок моделі закладає основу для цифрової адаптації, без якої неможливо уявити функціонування сучасної, високотехнологічної та інклюзивної держави. Реалізація цього завдання розпочинається з розширення та модернізації цифрової інфраструктури, що включає відновлення пошкоджених мереж та забезпечення швидкісним зв'язком найвіддаленіших регіонів. Водночас інфраструктурний розвиток обов'язково має супроводжуватися впровадженням принципів цифрової інклюзії, яка гарантує рівний та безперешкодний доступ до електронних ресурсів для всіх верств населення, включно з особами з інвалідністю та літніми людьми. Системне підвищення цифрових компетентностей громадян через спеціалізовані освітні програми дозволить уникнути технологічного розриву в суспільстві, а паралельне посилення національної кіберстійкості захистить цифрові здобутки та державні інформаційні системи від постійних зовнішніх загрозливих чинників.

Запропонований підхід відповідає стратегічним орієнтирам *Ukraine Facility 2024-2027*, державним програмам цифрової трансформації та євроінтеграційним пріоритетам України [6].

Отже, у дослідженні:

— удосконалено підхід до обґрунтування механізмів забезпечення соціальної стійкості повоєнної України шляхом інтеграції макрофінансових, соціально-інклюзивних та цифрових чинників у єдину систему економічного реагування;

— запропоновано інтегровану модель економічного реагування, що поєднує блоки макрофінансової стабілізації, соціальної інклюзії та цифрової адаптації з визначенням причинно-наслідкового ланцюга «блок – інструмент – результат»;

— вперше систематизовано взаємозв'язок макрофінансових і цифрових викликів соціальної стійкості повоєнної України та обґрунтовано їх комплексний вплив на адаптивність соціально-економічної системи.

Таким чином, забезпечення соціальної стійкості повоєнної України потребує переходу від фрагментарних заходів підтримки до комплексної моделі реагування, яка поєднуватиме механізми макрофінансової стабілізації, цифрової трансформації та соціальної адаптації.

Висновки. Проведене дослідження дозволило встановити, що забезпечення соціальної стійкості повоєнної України є комплексним завданням, реалізація якого потребує узгодження макрофінансової політики, інструментів соціального розвитку та механізмів цифрової трансформації. В умовах повоєнної реконструкції стійкість соціально-економічної системи визначається не лише здатністю держави підтримувати фінансову стабільність, а й рівнем адаптивності інституцій, ефективністю соціальної політики та готовністю суспільства до цифрових змін.

Доведено, що макрофінансові та цифрові виклики мають взаємопов'язаний характер і формують сукупний вплив на процеси відновлення держави. Посилення бюджетних обмежень, структурні трансформації ринку праці, демографічні зміни та зростання потреб у соціальному забезпеченні поєднуються з необхідністю розвитку цифрової інфраструктури, підвищення цифрової інклюзії та забезпечення кіберстійкості. За таких умов соціальна стійкість розглядається як інтегральна характеристика здатності держави та суспільства адаптуватися до довгострокових кризових трансформацій.

Наукова відмінність моделі полягає у поєднанні макрофінансових, соціальних і цифрових компонентів в єдину систему реагування, що дозволяє розглядати соціальну стійкість не як окремий результат соціальної політики, а як інтегральну характеристику адаптивності повоєнної соціально-економічної системи.

Практична цінність запропонованої моделі полягає у можливості її використання під час формування державної політики повоєнного відновлення, реалізації програм Ukraine Facility, цифрової трансформації та соціальної інтеграції населення.

1. Folke C. Resilience: The emergence of a perspective for social-ecological systems analyses // *Global Environmental Change*. 2006. Vol. 16(3). P. 253–267.

2. Walker B., Salt D. Resilience Thinking: Sustaining Ecosystems and People in a Changing World. Washington : Island Press, 2006. 192 p. URL: <https://faculty.washington.edu/stevehar/Resilience%20thinking.pdf>

3. Adger W. N. Social and ecological resilience: are they related? *Progress in Human Geography*. 2000. Vol. 24, № 3. P. 347–364. DOI: <https://doi.org/10.1191/030913200701540465>

4. Stiglitz J. E. The Price of Inequality. The Global Crisis and Collective Action: Acta 19. Vatican City : Pontifical Academy of Social Sciences, 2014. P. 445–464. URL: https://www.pass.va/content/dam/casinapiiov/pass/pdf-volumi/acta/acta_19/es41-stiglitz.pdf

5. Reinhart C., Rogoff K. This Time Is Different: Eight Centuries of Financial Folly. Princeton : Princeton University Press, 2009. 496 p. DOI: <https://doi.org/10.2307/j.ctvcm4gqx>

6. World Development Report 2025. Washington, DC : World Bank, 2025. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2025>

7. World Economic Outlook, October 2025. Washington, DC : International Monetary Fund, 2025. URL: <https://www.imf.org/-/media/files/publications/weo/2025/october/english/text.pdf>

8. OECD Digital Economy Outlook 2024. Vol. 1. Paris : OECD Publishing, 2024. 324 p. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/05/oecd-digital-economy-outlook-2024-volume-1_d30a04c9/a1689dc5-en.pdf
9. Brynjolfsson E., McAfee A. *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. New York : W.W. Norton & Company, 2014. 306 p.
10. Castells M. *The Rise of the Network Society*. 2nd ed. Oxford : Wiley-Blackwell, 2010. 597 p.
11. Van Dijk J. *The Deepening Divide: Inequality in the Information Society*. London : SAGE Publications, 2005. 240 p.
12. Don Tapscott. *The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence*. New York : McGraw-Hill, 1996. 368 p.
13. Klaus Schwab. *The Fourth Industrial Revolution*. Geneva : World Economic Forum, 2016. 192 p.
14. Геєць В. М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку / НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. НАН України. Київ, 2009. 864 с. URL: <https://ief.org.ua/publication/monohrafi/2009/suspilstvo-derzhava-ekonomika-fenomenolohija-vzaimodii-ta-rozvytku>
15. Людський розвиток в Україні: соціальні та демографічні чинники модернізації національної: монографія / за ред. Е. М. Лібанової ; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2012. 320 с. URL: https://idss.org.ua/monografii/Lud_Rozv_2012.pdf
16. Гальчинський А. Політична нооекономіка. Економічна теорія. 2015. № 3. С. 43–55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecte_2015_3_5
17. Амоша О. І. Концептуальні орієнтири промислової політики України (на середньострокову перспективу) / О. І. Амоша, В. П. Вишневський, Л. О. Збаразька. Економіка промисловості. 2008. № 4. С. 3–21. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econpr_2008_4_3
18. Ukraine - Fifth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA5): February 2022 - December 2025 / Government of Ukraine, World Bank Group, European Commission, United Nations. Kyiv : UNDP, 2026. 1 vol. URL: <https://www.undp.org/ukraine/publications/ukraine-fifth-rapid-damage-and-needs-assessment-rdna5-february-2022-december-2025>
19. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
20. Міністерство фінансів України. Державний бюджет України: аналітичні матеріали та звітність. URL: <https://mof.gov.ua>
21. Національний банк України. Інфляційний звіт та статистика макроекономічних показників. URL: <https://bank.gov.ua>
22. Міністерство цифрової трансформації України. Цифрова держава «Дія»: статистика та напрями розвитку. URL: <https://thedigital.gov.ua> ; <https://diia.gov.ua>

1. Folke, C. (2006). Resilience: The emergence of a perspective for social-ecological systems analyses. *Global Environmental Change*, 16(3), 253–267.
2. Walker, B., & Salt, D. (2006). *Resilience Thinking: Sustaining Ecosystems and People in a Changing World*. Washington: Island Press. Retrieved from: <https://faculty.washington.edu/stevehar/Resilience%20thinking.pdf>
3. Adger, W. N. (2000). Social and ecological resilience: Are they related? *Progress in Human Geography*, 24(3), 347–364. <https://doi.org/10.1191/030913200701540465>
4. Stiglitz, J. E. (2014). The Price of Inequality. In *The Global Crisis and Collective Action: Acta 19* (pp. 445–464). Vatican City: Pontifical Academy of Social Sciences. Retrieved from: https://www.pass.va/content/dam/casinapioiv/pass/pdf-volumi/acta/acta_19/es41-stiglitz.pdf
5. Reinhart, C., & Rogoff, K. (2009). *This Time Is Different: Eight Centuries of Financial Folly*. Princeton: Princeton University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctvc4ggqx>
6. World Bank. (2025). *World Development Report 2025*. Washington, DC: World Bank. Retrieved from: <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2025>
7. International Monetary Fund. (2025). *World Economic Outlook, October 2025*. Washington, DC: IMF. Retrieved from: <https://www.imf.org/-/media/files/publications/weo/2025/october/english/text.pdf>
8. OECD. (2024). *OECD Digital Economy Outlook 2024 (Vol. 1)*. Paris: OECD Publishing. Retrieved from: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/05/oecd-digital-economy-outlook-2024-volume-1_d30a04c9/a1689dc5-en.pdf

9. Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. New York: W.W. Norton & Company.
10. Castells, M. (2010). *The Rise of the Network Society* (2nd ed.). Oxford: Wiley-Blackwell.
11. Van Dijk, J. (2005). *The Deepening Divide: Inequality in the Information Society*. London: SAGE Publications.
12. Tapscott, D. (1996). *The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence*. New York: McGraw-Hill.
13. Schwab, K. (2016). *The Fourth Industrial Revolution*. Geneva: World Economic Forum.
14. Heyets, V. M. (2009). *Suspilstvo, derzhava, ekonomika: fenomenolohiia vzaemodii ta rozvytku* [Society, State, Economy: Phenomenology of Interaction and Development]. Kyiv: Institute for Economics and Forecasting of NAS of Ukraine. Retrieved from: <https://ief.org.ua/publication/monohrafi/2009/suspilstvo-derzhava-ekonomika-fenomenolohija-vzaemodii-ta-rozvytku>
15. Libanova, E. M. (Ed.). (2012). *Liudskiy rozvytok v Ukraini: sotsialni ta demohrafichni chynnyky modernizatsii natsionalnoi ekonomiky* [Human Development in Ukraine: Social and Demographic Factors of National Modernization]. Kyiv: Ptoukha Institute for Demography and Social Studies of NAS of Ukraine. Retrieved from: https://idss.org.ua/monografii/Lud_Rozv_2012.pdf
16. Halchynskiy, A. (2015). Political nooeconomics. *Ekonomichna teoriia*, 3, 43–55. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecte_2015_3_5
17. Amosha, O. I., Vyshnevskiy, V. P., & Zbarazska, L. O. (2008). Conceptual guidelines of Ukraine's industrial policy (medium-term perspective). *Ekonomika promyslovosti*, 4, 3–21. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econpr_2008_4_3
18. Government of Ukraine, World Bank Group, European Commission, & United Nations. (2026). *Ukraine – Fifth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA5): February 2022 – December 2025*. Kyiv: UNDP. Retrieved from: <https://www.undp.org/ukraine/publications/ukraine-fifth-rapid-damage-and-needs-assessment-rdna5-february-2022-december-2025>
19. State Statistics Service of Ukraine. (n.d.). Official website. <https://www.ukrstat.gov.ua>
20. Ministry of Finance of Ukraine. (n.d.). State Budget of Ukraine: Analytical materials and reporting. <https://mof.gov.ua>
21. National Bank of Ukraine. (n.d.). Inflation report and statistics of macroeconomic indicators. <https://bank.gov.ua>
22. Ministry of Digital Transformation of Ukraine. (n.d.). Digital state "Diia": Statistics and development trends. <https://thedigital.gov.ua> ; <https://diia.gov.ua>